

ŠTUDIJSKA IN LJUDSKA
KNJIŽNICA
Trg svobode 1
2250 PTUJ

Aluminij

Časopis družbe Talum, d.d., Kidričevo

julij 1999 / šte. 7 / leto XXXVI

DE Elektrolize

Kruha ne naredi moka, ampak roka

Naša stara dama elektroliza B je kar nekaj časa nagajala, opozarjala na sebe in obenem snubila elektrolizerje, anodarje, vzdrževalce... Njeno strast ni lahko potešiti. Tudi z ugašanjem anodnih efektov ne, čeprav so anodni efekti najbolj viden znak, da pečem nekaj manjka. Zato je pred efekti in po njih potrebno mojstrsko dvorjenje z ustreznimi surovinami. To nam elektroliza, kot se za pravo damo spodobi, hvaležno vrne. Toda pri dvorjenju ne gre vedno, kakor bi želeli. Tudi na muhavost elektrolize je treba računati. Preden začnem s predvideno temo, je za razumevanje opisane prispodobe elektrolize potrebno pojasniti, da anodni efekt nastane, ko je v peči premalo glinice. Zato se poveča medelektrodna napetost, ki jo je treba čimprej in pravilno normalizirati. Od drugih večjih nalog snubce čaka še menjava anod, črpanje, prebijanje itd.

Za takšen uvod in opis stanja elektrolize B, ki se ji obratovalni čas neusmiljeno izteka se odločam zaradi letošnje dosežene harmonije med kvaliteto anod in tehnološko operativnim delom. Poraba energije je v prvem polletju znašala 14.661 kwh/tAl, tokovni izkoristek pa 86,7%. Poleg tega gre tudi za oceno uspešnosti organizacijskih sprememb, ki so na relaciji elektroliza-anode izvedene konec prejšnjega leta. Pri teh spremembah je bila logika vodstva Taluma poenotiti cilje proizvodnje anod in elektrolize. V ta namen je bil za koordinatorko programa imenovan dr. Zlatko Čuš, za vodjo proizvodnje anod pa Avgust Šibila. K pogovoru na to temo sem poleg Čuša povabil še izkušenega tehnologa in novoimenovanega pomočnika vodje DE Vladimirja Predikako in vodjo elektrolize B Alojza Steinerja.

Dr. Čuš: "Naše delo traja že sedem mesecev, toda poglobljene strokovne analize še ne mislim pripraviti. Čas mora pokazati svoje. Na začetku smo na anodni in elektrolizni strani zastavili jasne cilje. Anode štejem kot del celotnega sistema, zato smo obrnili filozofijo dela. To pomeni, da je vse, kar se dogaja z anodami v elektrolizi obenem tudi problem anodarjev. Konkretni posegi v anodah pomenijo odločitev, da za potrebe elektrolize B uporabljamo izključno kombinacijo avstrijske smole in nemškega koksa. Po podrobnih analizah smo ocenili, da je ta mešanica najbolj ustrežna za tehnologijo elektrolize B. Zaradi tega nam za elektrolizo C ostanejo manj kvalitetne surovine, toda škoda, ki zaradi nekoliko slabših rezultatov elektrolize C nastaja, je mnogo manjša kot korist, ki jo dosegamo z izboljšavo stanja v elektrolizi B. Moja ocena je, da bomo na ta način prihranili okrog 300 milijonov SIT. Torej gre za poslovno odločitev. Težava je v tem, da imamo anode z avstrijsko smolo samo še do septembra (prenehali so jo proizvajati), zato sem previden pri prognozi nadaljnjega dela in rezultatov.

Poleg tega izvajamo številne manjše posege v procesu, ki omogočajo boljšo kontrolo kvalitete anod. Investicijsko razvojne naloge so tudi v teku. Želim poudariti, da smo jasno zastavili naloge in odgovornost vsakega posameznika; od zadnjega delavca do tehnologa. Izvajanje ukrepov kontroliramo dnevno, ter posebej z izmenskimi vodji dvakrat mesečno. Zelo so pomembni skupni sestanki elektroliza - anode na strokovnem nivoju. Pri vsem imamo popolno zaupanje vodstva Taluma. Na osnovi vsega lahko rečem, da bomo sčasoma obvladali proces proizvodnje anod tudi s slabšimi surovinami tako, da se ne bi smeli preveč oddaljiti od 150 izrednih menjav na mesec v elektrolizi. Sedaj, z avstrijsko smolo, jih imamo manj kot 100."

Predikaka: "V elektrolizi smo se posebej trudili doseči stabilnost tehnološkega procesa. To delo lahko ovrednotimo po doseženih polletnih rezultatih. Ti so nam veliko breme in obveza, kako jih ohraniti. Sistem dela gradimo na jasnih zadolžitvah vseh delavcev. Posebej bi poudaril učinke vodij izmen, njihovo delo je ključnega pomena. Dosegli smo, da se pri vodenju procesa ne sprehajamo po ostrem robu. Meja delovanja je malo širša in nas ne more vsaka stvar vreči s tira. Zato je trenutno delo v elektrolizi umirjeno. Za mene je uspeh takrat, ko se posameznik v elektrolizi zaveda, da bo samo z dobrim delom omogočil lažje delo vsem. Če nas boste videli zelo zaposlene, pomeni, da je nekaj narobe, da smo zgubili tekmo z elektrolizo. Upamo, da bo večina anod ostala takšne kvalitete, manjših odstopanj se ne bojimo. Sodelovanje z anodarji omogoča hitro odpravljanje napak"

Steiner: "K povedanemu lahko še dodam, da dosegamo planirane rezultate. Najpomembnejše je, da imamo stabilno toplotno stanje peči in višino kovine ter sistemsko delo in nenehno izobraževanje delavcev. Posebej bi poudaril še dobro vzdrževanje strojev. Kljub starim strojem (iz TLM Šibenik) nam Kiseljakova skupina omogoča maksimalno pripravljenost. Res je tudi, da imajo pri dobrem obratovanju elektrolize tudi stroji manj dela."

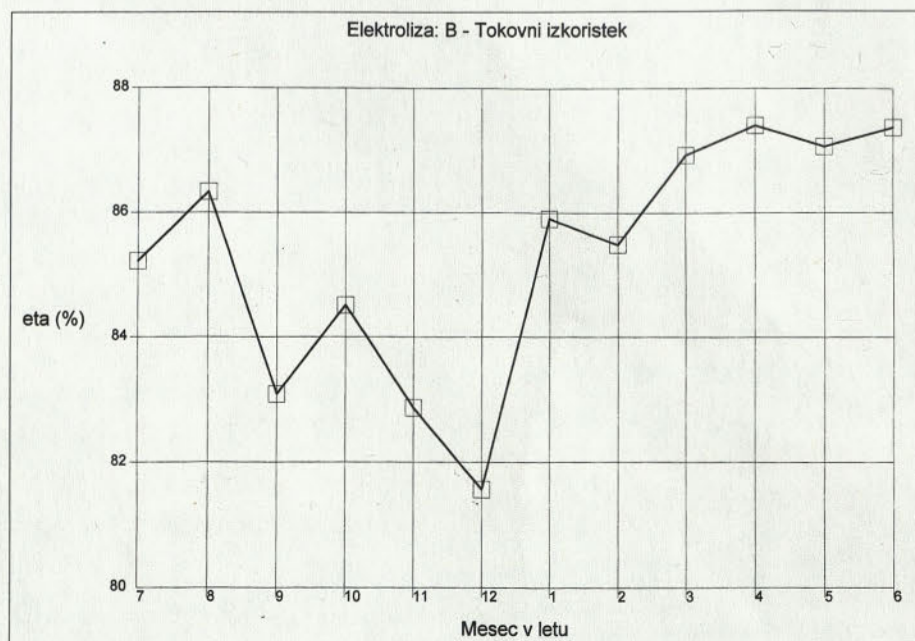
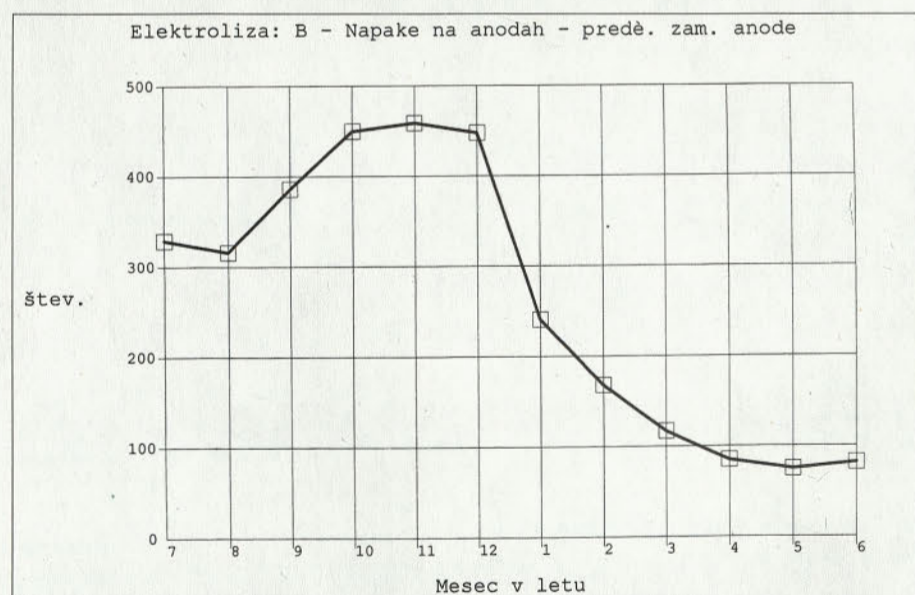
Sogovorniki so bili zelo prepričljivi, lepo jih je bilo poslušati. Z enakimi cilji in veliko željo

za uspehom se lotevajo dela tudi na anodni strani. Kaj več o tem v naslednji številki. Vsi se zavedajo neizpodbitne resnice, da "kruha ne naredi moka, ampak roka."

Ivo Ercegović

Dr. Zlatko Čuš, Vlado Predikaka, Alojz Steiner

ZDRAVJE JE SREČA

Po definicije Svetovne zdravstvene organizacije je zdravje stanje popolne fizične, duševne in socialne blaginje in ne le odsotnost bolezni ali nezmožnost za delo. Kaže se v zmožnosti neprekinjenega aktivnega prilagajanja okolja.

Zdravstveno varstvo delavcev zajema vse ukrepe, ki jih izvajamo v določenem času in prostoru za utrjevanje in ohranitev zdravja, humanizacijo dela in življenja.

Ti suhoparni podatki nam kaj malo povedo o dejanski sliki zdravstvenega stanja naše populacije. Raziskave o tem, kako ljudje ocenjujejo lastno zdravje kažejo, da je v zahodnoevropskih državah skoraj 80 odstotkov prebivalstva mnenja, da je njihovo zdravje dobro ali zelo dobro. Glede tega se naše prebivalstvo ne razlikuje od ostalih evropskih. Ta mnenja se testirajo z javnomnenjskimi raziskavami.

Medicina dela prometa in športa kot stroka skrbi za zdravstveno varstvo delavcev. Ločimo pasivno in aktivno zdravstveno varstvo. Pasivno zdravstveno varstvo ali kurativa se izvaja v vseh ambulantah splošnih zdravnikov, ko delavec zboli in se prične zdravljenje. Aktivno zdravstveno varstvo pa izvajajo izključno služba medicine dela preko svojih specialističnih ambulant. V okviru aktivnega zdravstvenega varstva ali preventive se izvajajo razni obdobjni pregledi (sistematski pregledi, po posameznih poklicih), razne ocene in analize delovnih mest, zdravstveno-vzgojna predavanja, aktivni odmori in oddihi in še nekatere ostale preventivne dejavnosti. Tako je aktivni del zdravstvenega varstva ločen od pasivnega, čeprav bi bilo zaželeno, da sta čim bolj povezana in skupno skrbita za zdravje delavca, da ne pride do bolezni ali celo poklicne bolezni.

Bolezen ali poškodba sodita v sklop fizioloških tveganj kar lahko zaradi posledic privedeta delavca do bolniškega staleža oz. zmanjšanja delazmožnosti in s tem vplivata na njegov ekonomski in socialni položaj. Povzročata lahko tudi zmanjšanje osebnega dohodka ali na drugi strani povečanje življenjskih stroškov. Taka stanja so zavarovana kot osebni riziki preko zdravstvenih zavarovanj. Nacionalna zavarovalnica (Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije) v svoje obveznem delu krije skoraj večino teh rizikov. Seveda pa so v različnih državah kriteriji po katerih lahko zavarovanec dobi posamezne dajatve v posameznih zavarovalnicah različni od medicinskih do čisto ekonomsko socialnih ali mešanih.

Prevladujoči ekonomski kriterij ima ZDA, v Sloveniji pa je osnovni kriterij za pritožitev posameznih dajatev čisto medicinski.

Pojem bolezni ni enak delanezmožnosti (to pomeni, da mora biti delavec v bolniškem staležu). So bolezni, ki ne vplivajo na delanezmožnost oz. vplivajo le občasno (rana na dvanajsterniku), nekatere vplivajo le pri določenih poklicih (poklicne bolezni), nekatere bolezni pa vplivajo na delazmožnost pri vseh poklicih (razni efekti, vročinsko stanje).

Seveda pa je glavna skrb za zdravje na ramenih zavarovanca oz. delavca. Tako aktivno kot pasivno zdravstveno varstvo ne moreta urediti oz. rešiti problemov, ki so se nakopičili zaradi neustreznega dela ali nezdravega načina življenja. Nekoč je bila zavest zavarovancev veliko manjša,

kot je danes. Tudi medicina dela kot veda, ki je vedno skrbela za varstvo delavcev pri nas ni tako mlada. Treba je poudariti, da je delo tretjina ali celo več človeškega življenja. Da se v tej tretjini večje nevarnosti in riziki kot v tisti tretjini, ko spimo ali morda počivamo. Včasih se te nevarnosti izkažejo zelo pozno, v kasnejših letih ali na žalost šele pri naših otrocih. Vsak dan moramo spoznavati nove nevarnosti, ki nam groze na delovnem mestu in na to opozarjati tudi ostale delavce. Z ustreznimi tehnološkimi ukrepi je potrebo delo prilagoditi delavcu in ne obratno. Toliko krat je že povedano, da je zdravje naše največje

zdravstvene sodelavce. Pri delavcih pa ne smemo pozabiti tudi na tiste zdravnike, ki v celoti poznajo delovni proces, obremenitve pri delu in ostale rizike.

Samo zdrav delavec bo dober delavec, ne nazadnje bo tudi srečno živel in pozitivno vplival na sodelavca. Bolezen pa vodi v nezadovoljstvo, bolniški stalež in morda tudi v kasnejšo invalidnost, kar pa v končni fazi vpliva tudi na ekonomsko stanje države v kateri živimo.

Diana Blažič, dr. med.

Na rekreaciji - napotki za naslednjo vajo

bogastvo. Na drugi strani pa je bistvo človeka delo. Edino delo naj bi našlo pravo srečo in zadovoljstvo in čutil ustvarjalno moč. Dandanes je velikokrat pomanjkanje motivacije za delo, sreče in zadovoljstva pa tudi vedno manj.

Na tem mestu je potrebno poudariti, da mora delavec v prostem času (v času počitnic) početi stvari oz. se udeležiti tam, kjer se sicer med letom ne more zaradi pretrujenosti ali drugače. V kolikor ima težje fizično delo, naj v času dopusta pretežno počiva in ima le manjše fizične obremenitve. Pri pretežno sedečih oz. fizično lažjih delih pa je še kako zaželen aktivni dopust, kjer je potrebno čimveč aktivnosti, morda tudi razvijanje raznih hobijev in rekreativnega športa.

Iz vsega povedanega sledi, da je sreča nekaterim dana sama od sebe, večina pa se mora zanjo pošteno truditi. Že od malih nog nam ustrezne vzgojne inštitucije prek svojega izobraževanja pomagajo do določenih spoznanj kako varovati človekovo zdravje. V kasnejšem obdobju ta vzgojna in preventivna naloga pade predvsem na zdravnika oz.

Rezultati ankete o aktivni rekreaciji

(pripravila Vera Špendl)

V navadi je, da ob koncu tečajev, seminarjev in drugih aktivnosti, kamor sodi tudi aktivna rekreacija, razdelimo ankete, s pomočjo katerih dobimo povratne informacije, ki so nam v pomoč pri nadaljnji organizaciji.

Delavci so se odločali o oceni med 1 in 5. Večina se jih je odločila za oceno 4.

Pri oceni koristnosti za zdravje je ocena nihala med 4 in 5.

Večina jih je bila zadovoljna s krajem, prostorom, trajanjem in izvajalcem.

Večina jih tudi meni, da je pridobljeno znanje o razgibavanju koristno, ali pa vsaj delno koristno.

Iz pripomb, ki so jih nekateri delavci zapisali se izraža želja po spremembi kraja, po daljši rekreaciji in želja po rekreaciji brez lastne udeležbe dopusta.

DE vzdrževanje

Vzdrževanje kompresorjev in reduktorjev

Delovna enota Vzdrževanje je sestavljena iz več OE, med katerimi je tudi OE za vzdrževanje kompresorjev in reduktorjev. V enoti je zaposlenih 9 delavcev, vodja OE je Franc Karo, ki takole razmišlja o svoji skupini.

Skupina za vzdrževanje kompresorjev skrbi za brezhibno delovanje 41 kompresorjev, različnih tipov in proizvajalcev. Zraven kompresorjev skupina vzdržuje še sušilce komprimiranega zraka, ki jih je 5, ter 22 puhal. Glede na vlogo, ki jo ima komprimiran zrak je izredno pomembno vzdrževanje naprav za proizvodnjo komprimiranega zraka. Zaradi zahtevnosti naprav morajo biti delavci izredno natančni in zanesljivi. Vzdrževanje poteka preventivno, kar pomeni, da spremljamo delovanje naprav, opravljamo razne meritve in preventivno menjavo posameznih elementov. Velik izziv za nas so bila generalna popravila na kompresorjih ATLAS COPCO, za katera smo prepričani, da jih lahko opravimo sami, vendar je moral biti prisoten predstavnik firme ATLAS COPCO, zaradi zakonskih zahtev. Veseli smo, da vse naprave ki jih vzdržujemo pravilno delujejo, posebej zadovoljni smo, ko težave, ki se tudi pojavljajo, uspešno rešimo. Ena od naših želja je, da bi si ogledli firmo ATLAS COPCO v BELGIJI.

Zraven kompresorjev vzdržujemo tudi reduktorje, ki jih je okoli 1400 in so nameščeni v vseh obratih družbe. Zaradi nenehnega obratovanja linij je zelo pomembno, da so v razpoložljivem stanju.

Največji poudarek posvečamo preventivnim pregledom, s katerimi zmanjšujemo stroške vzdrževanja in nasploh stroške.

Srečujemo se s težavami kot so: Naročanje rezervnih delov za reduktorje tujih proizvajalcev, glede na to, da za večino njih ne obstaja dokumentacija za naročilo. Delovanje linij nam večkrat onemogoči pravočasno odklanjanje napak, ki

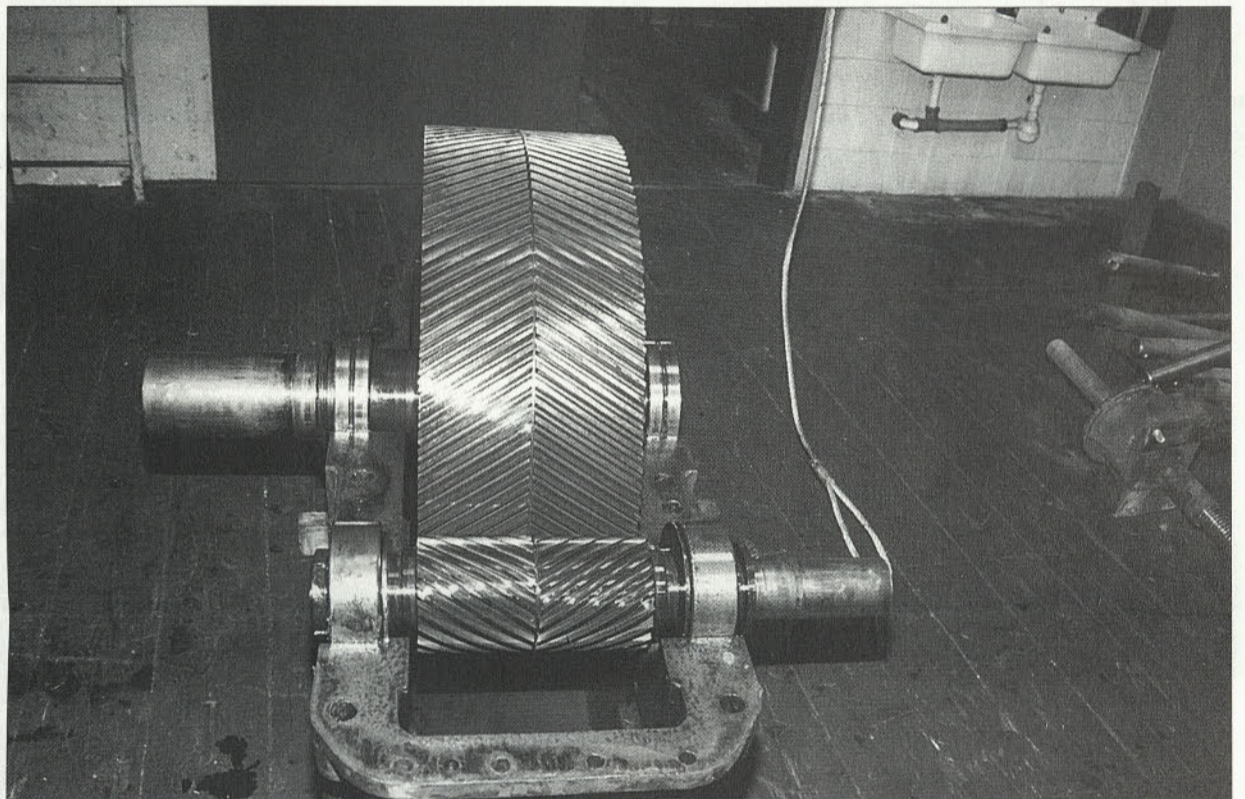
jih zaznamo. Pogoji, v katerih se nahajajo reduktorji v določenih obratih, botrujejo k predčasemu popravilu (prah, temperatura...)

Tehnične izboljšave na reduktorjih so del našega vsakdana in v veselje nam je, če nam uspe.

Veliko pozornosti posvečamo varnemu delu in vzdušju v enoti, kajti zavedamo se, da je v slogi moč.

Kot zanimivost, naj omenim, da nas pri vsaki zunanji presoji praviloma obišče član presojevalcev BVQI.

F.Karo

Reduktor za pogon krogelnega mlina

Kadrovske štipendije

V skupnem razpisu kadrovske štipendij za šolsko leto 1999/2000, ki ga je objavil Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, smo razpisali tri štipendije za poklic:

diplomirani inženir elektrotehnike za industrijsko elektroniko (VII stopnja) 1 štipendija

diplomirani inženir metalurgije (VII stopnja) 1 štipendija

dilomirani inženir računalništva (VII stopnja) 1 štipendija

Kljub že prispelim vlogam smo podaljšali rok za prijavo do 15.8.1999. Vloge pošljite v Kadrovske službo in priložite:

- zaključno spričevalo oz. potrdilo o opravljenih izpiti
- potrdilo o vpisu
- kratak življenjepis

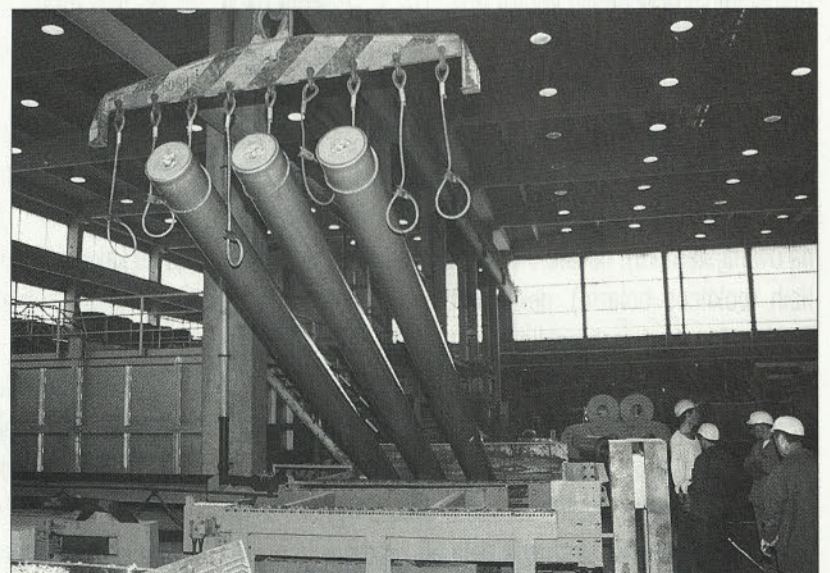
DE LIVARNA

Uvajanje proizvodnje drogov premera 331 mm

V zadnjem tednu junija smo v livarni 2 pričeli z uvajanjem proizvodnje novega premera drogov. Po začetnih nekajdnevnih težavah je proizvodnja stekla, dosedanji Talumov prodajni program drogov premerov 178, 203 in 228 mm pa je tako bogatejši za premer 331 mm.

Odločilna razloga za novi proizvod sta naraščajoče povpraševanje trga in pridobitev na kapaciteti homogenizacijske peči.

Opažamo, da profilarji v želji za boljšim zaslužkom povečujejo zmogljivosti stiskalnic, te pa zahtevajo večje in večje premere. Trend se bo s povečevanjem zmogljivosti stiskalnic nadaljeval, v Talumu pa smo dovolj prilagodljivi, da bomo razvoju še naprej uspešno sledili.

Zvone Banko

Izvlačenje drogov 331 mm

Intervju z Aleksandrom Čušem

Dopust med nebom in zemljo

V Talum je prišel pred osmimi leti in kot pripravnik s poklicem stojni mehanik začel delati v vzdrževanju. Ko so tam ugotavljali viške, se je odločil, da sprejme delo kjerkoli v Talumu, zato je postal elektrolizer. Šport, ki ga goji in mu je predan z dušo in srcem, ga je izpilil v vztrajnosti in tekmovnosti, zato je bilo končanje srednje tehnične šole le vprašanje časa. Tega pa je bilo včasih težko uskladiti z vsemi obveznostmi. Prihaja iz znane družine padalcev (njegov oče je eden od treh bratov padalcev Čuš), kjer je celo mama s skokom v tandemu preverila, kako je tam gori, kjer njeni tako uživajo. Aleksander Čuš je simpatičen temnolasi mladenič in zelo prijeten sogovornik, ki ga nobeno vprašanje (tudi bolj osebno) ne spravi v zadrego. Živi pri starših in upa, da bo imel tudi svojo družino. "Potem", pravi, "zdaj dajem prednost padalstvu. Ne znam si predstavljati, kaj bi bilo, če bi mi bolezen, ali kaj drugega preprečilo skakati."

Se vam zdaj, ko ste postali strojni tehnik obeta kakšno napredovanje?

Aleksander Čuš: Upam, da se bo kdaj zgodilo. To bi si želel predvsem zaradi padalstva. Zdaj imam prost le en vikend v mesecu, ker delam v izmenah. Tekmovanja in razna srečanja pa so ponavadi prav ob vikendih.

Oče, oba strica, tudi vaša sestra, vsi ste zasvojeni s padalstvom? Je to v genih?

Aleksander Čuš: Kaj vem. Vsi Čuševi bratje, moj oče je drugi po vrsti, so padalci. Že kot otrok sem jih občudoval, predvsem očeta, saj naju je s sestro jemal na letališče, ker je mama kot trgovka delala tudi ob vikendih. Na letališču sem bil kot doma.

Vas nikoli ni bilo strah, ko se je oče odpeljal z letalom?

Aleksander Čuš: Ne spomnim se, da bi se bal za očeta. Spominjam pa se svojih začetkov in priznam, da me je bilo strah. Moram povedati, da sem začel skakati, ker so to drugi pričakovali od mene. Zdaj je seveda drugače, če ne skačem, se počutim, kot da je z menoj nekaj narobe.

Koliko ste bili stari, ko ste začeli? Se spominjate prvega skoka?

Aleksander Čuš: Tega pa res nikoli ne bom pozabil. Bilo mi je sedemnajst let in zgodilo se je na letališču v Murski Soboti. Letalo me je poneslo pod oblake in očitno so mi napačno izračunali razdaljo. Na povelje skok sem se pognal v globino in s padalom obvisel na električnih žicah.

Končalo se je brez poškodb in bil sem prepričan, da bo drugič bolje. Pa ni bilo, kajti že naslednji dan sem pristal z nalomljenim gležnjem. Bilo je za gozdom, kjer je zavetje in se ustvarjajo vrtinci. Eden takšnih me je tik nad zemljo malo stresel in ker sem bil neizkušen, sem se ustrašil,

razširil noge in zgodilo se je. Pri prejšnjih padalih si moral imeti noge obvezno skupaj. Tako so me obuli za mesec in pol v mavec in s skoki sem pavzirjal kar leto dni.

Na kaj mislite tam zgoraj? Lahko opišete, kaj čutite?

Aleksander Čuš: Občutkov se ne da opisati. Verjetno jih doživljamo vsak po svoje in jih ne moremo deliti z nikomer. Meni je zelo lepo. Nabolj uživam v prostem padanju. Bolj nenavaden je položaj, boljši so občutki. Skačemo z glavo navzdol. Enkrat je občutek, ko pri 300 km na uro padam in se bližam zemlji. Vidim jo in veliko lepša se mi zdi kot takrat, ko sem na tleh.

Skakanje s 1000 metrov je zame čista rutina. Skočim, padam, približno pri 600 metrih odprem padalo in čakam, da pridem do točke na zemlji, kjer pristanem. Saj ni časa misliti na kaj drugega.

Pri figurativnih skokih, za katere je potrebno skočiti pri 2200 metrih, je potrebna še koncentracija na prosti pad, štiri zavoje in dve salti nazaj.

Zelo rad delam figure. Odkar sem malo boljši, mi je v veliko veselje.

Čutite razliko med tisoč in dva tisoč metri višine?

Aleksander Čuš: Seveda. Za tisoč metrov višine je dovolj navaden kombinezon. Nič posebnega, še doma si ga lahko zašiješ. Pri 2200 metrih pa je potreben poseben elastičen kombinezon, ki se tesno prileže k telesu. Imamo tudi posebne čelade in manjša padala.

Koliko skokov naredite na dan, da vas ne utruja?

Aleksander Čuš: Na začetku sezone tri ali štire, pa sem že utrujen. Zdaj, ko smo že v trenaži (med padalci pomeni natrenirani) pa tudi 13 in več skokov na dan.

Seveda so ves čas potrebni treningi: dvakrat na teden fitnes, potem vaje v telovadnici in plavanje. V zraku naredi

padalec zavoj za 360 stopinj v manj kot sekundi. Prisotna je velika centrifugalna sila in če nisi dovolj močan, te dobesedno raztegne. Nič hudega se ti ne zgodi, čas elementa pa je predolg in konec je z uspehom. Svetovni prvaki opravijo element v petih ali šestih sekundah, mi pa v devetih. Pri figurah je izredno pomembno, v kolikšnem času jih opraviš.

Se vam padalo vedno odpre?

Aleksander Čuš: Ravno letos sem imel eno šlamparijo. Po lastni krivdi, seveda. Padalo se ni odprlo, zato sem moral uporabiti rezervnega. Nič strašnega. Toda bilo je prvič.

Vas ni zagrabila panika?

Aleksander Čuš: Ne. Velikokrat prej pa sem se spraševal, kako bo, ko bom prvič odpiral rezervno padalo. V našem klubu namreč "držim" rekord - največ skokov (2497) brez rezervnega padala.

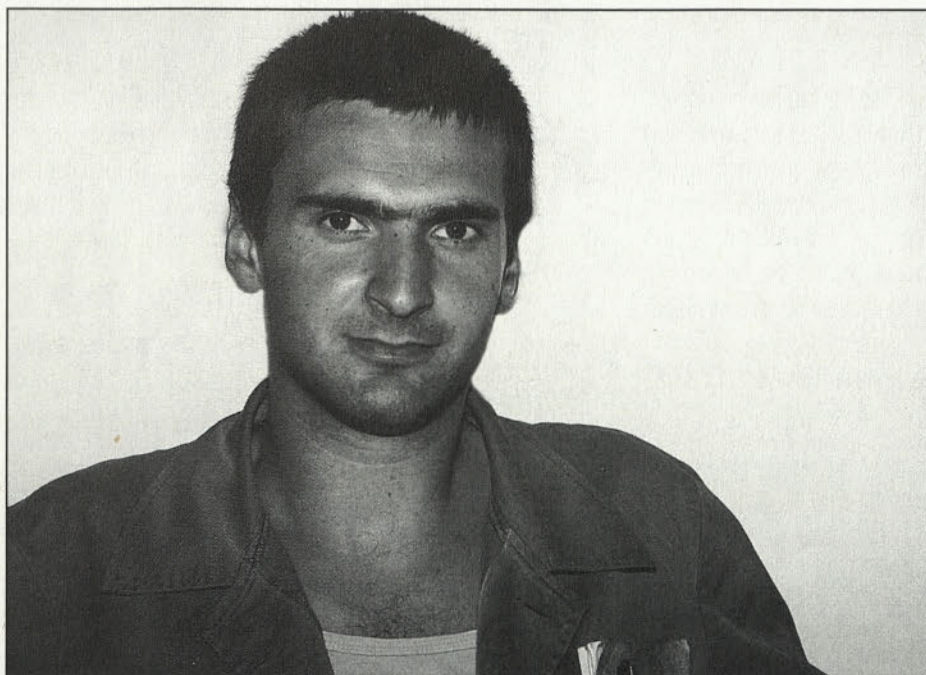
Ste kdaj pomislil, kaj če je to zadnji skok?

Aleksander Čuš: Nikoli. Na to bi potem moral misliti tudi vsak, ki sede za volan. Tehnika je zelo napredovala. Pod nebom je večja varnost kot na zemlji, saj je v padalstvu kontrola veliko večja kot v cestnem prometu. Z odsluženimi padali ne skačemo, z dotrajanimi avtomobili pa se še vedno vozimo.

Če bi mislil na to, pomeni, da ne zaupam sebi. To pa moram. Sebi moram zaupati - sam zlagam padalo, sam ga odpiram, sam odločam ...

To zaupanje v sebe padalec pridobi z leti? Kako pa je s koncentracijo?

Aleksander Čuš: Zaupanje se utrjuje z vsakim novim skokom. Mene je bilo dolgo strah. Nisem začel skakati z veseljem.

Koncentracija z leti ne pojenjuje. To ni šport na moč, ampak šport z izkušnjami. Vsi svetovni prvaki imajo po 7000 in več skokov.

Se padalstva lahko naučimo iz literature?

Aleksander Čuš: Meteorologijo in podobno že, padalstvo pa je praksa. Kot povsod, velja tudi tukaj, da vaja dela mojstra. Res pa je, da imamo v klubu učitelje, ki nas učijo, preden začnemo s skoki. Obvezni so testi, ki jih opravljamo tudi kasneje, vsako leto enkrat, in na vsaki dve leti zdravniški pregled.

Tudi vi ste učitelj padalstva. Kako se počutite v tej vlogi?

Aleksander Čuš: Učitelj sem tri leta. Ni mi vseeno, ko gredo moji učenci prvič na skoke. Čut odgovornosti je velik. Nikoli ne veš, kaj bo padalec storil, ko ostane sam. Pri jadralnem in motornem letenju je učitelj vedno zraven in ima možnost posredovati. V padalstvu pa ni popravljanja, učenec skoči sam in odloča sam.

Se vam je kdaj zgodilo, da ste si tik pred skokom premislili?

Aleksander Čuš: To pa ne! Samo, če zaradi vremenskih razmer ne bi bilo varno skočiti.

Imate kakšno izkušnjo, ki je ne bi radi več doživeli?

Aleksander Čuš: Ne bi rad še kdaj skakal na odprto morje. Prav grozljivi občutki so me dajali pred leti, ko sem imel komaj nekaj več kot pet sto skokov in smo v Franciji skakali na ponton na odprtem morju. Saj je bilo prostora dovolj za pristanek, ampak tisti grozljivi valovi in občutek, da nas bo moreje zalilo.

Nimate radi morja?

Aleksander Čuš: Rad imam našo obalo, ne pa takšnih valov. Zelo rad plavam, ampak si dopusta na morju ne morem privoščiti. Ves dopust in še sedem dni izrednega porabim za tekmovalna in treninge.

Tekmovalja so na raznih koncih sveta, celo v Ameriki.

Aleksander Čuš: Letos spomladi smo bili 14 dni na Floridi, ker so idealni pogoji za treninge. Vadili smo figurativne skoke. Kjerkoli smo, se posvečamo predvsem skokom, tako da kaj dosti "sveta" niti ne vidimo.

Zadnjih pet let intenzivno vadimo in se pripravljamo za tekmovalna. V klubu imamo tri ekipe in če dovolj ne treniraj, ne prideš v tekmovalno ekipo. Če smo včasih skakali le iz veselja, zdaj prevladuje tekmovalni duh in to je dobro.

Če bi vas zdajle poklicali v reprezentanco?

Aleksander Čuš: Brez oklevanja bi šel. Takoj!

Padalstvo vam že od osemnajstega leta dobesedno kroji življenje. Služba, celo nočno delo, treningi, skoki... Se nikoli ne naveličate? Ste že kdaj rekli, dosti imam?

Aleksander Čuš: Ja, za danes, jutri pa znova.

Vera Peklar

Kadrovske vesti

Stanje zaposlenih v Talumu 30.6.99

- število zaposlenih: **968**
- število zaposlenih žensk: **104**
- število zaposlenih moških: **864**
- število invalidov: **159**
- povprečna starost zaposlenih: **38,4 let**
- povprečni % bolniške odsotnosti januar - maj 99 je **6,93**
- povprečno št. ur usposabljanja na posameznika: **14,5**

Število zaposlenih v hčerah Taluma : **359**

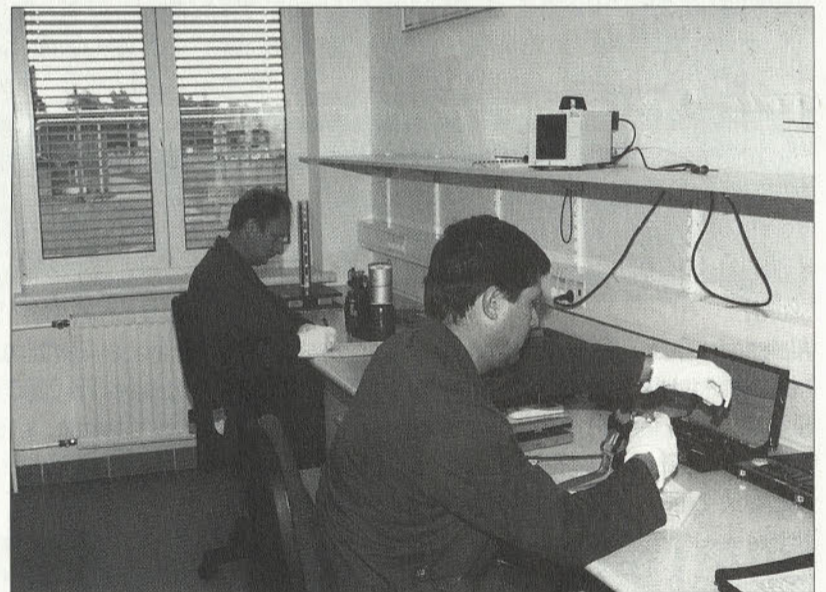
Število zaposlenih v Silkemu : **101**

Število zaposlenih v Intri Exip Eurocast: **57**

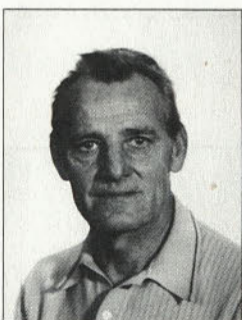
DE Energetika

Prenovljen laboratorij za meritve

V mesecu juniju je bila končana rekonstrukcija dodatnega prostora - merilnice - v Laboratoriju za meritve v DE Energetika. V novi merilnici je sedaj mogoče metrološko bolj ustrezno opravljati preglede dolžinskih meril, ki jih je v TALUMU skupno okoli 700. V prostoru je stalna temperatura $20\text{ }^{\circ}\text{C} \pm 1$, kar je nujen pogoj za točnost etalonov in samih meril v procesu umerjanja. S tem je bil storjen še en korak za boljše izpolnjevanje pogojev, ki jih predvideva standard ISO 9001 na področju obvladovanja merilne opreme.

Herman Škrinjar Roman Frlež in Jože Leskovar

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, tasta in dedka **Štefana Horvata**

iz Zagojič, upokojenca Taluma, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in ga v tako lepem številu pospremili na njegovi prerani zadnji poti.

Hvala vsem za darovano cvetje in sveče ter za izraženo ustno in pisno sožalje. Posebej hvala sindikatu Taluma, podjetju Vital, Silkem in Impol ter gospodu Hinku Dasku za odigrano žalostinko. Hvala vsem, ki se ga spomnite s svečko, cvetjem in lepim spominom!

Z bolečino v srcu: žena Marija, sinova Igor in Miran, hčerki Tatjana in Marinka z družinami.

Po težki in zahrbtni bolezni smo se za vedno poslovili od našega dragega moža, očeta in dedka

Ivana Malingerja

Iskreno se zahvaljujemo sodelavcem Revitala, Skei Konferenci sindikatov Taluma za pomoč in cvetje, Pihalnemu orkestru Talum in Moškemu pevskemu zboru

Talum. Hvala g. Stanetu Staniču za pomoč pri organizaciji pogreba in prisrčna hvala vsem za številno spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Marinka, sin Ivan, hčerki Darja in Renata z družinami

Ob smrti našega dragega moža, očeta in dedka

Ivana Matoca

upokojenca Taluma iz Kidričevega se iskreno zahvaljujemo za izrečeno sožalje vsem sosedom, prijateljem, znancem, sodelavcem in članom sindikata in vsem tistim,

ki ste ga pospremili k zadnjemu počitku. Posebna hvala družinam: Smolinger, Šalamija in Kirbiš.

Žalujoci: žena Marija, sinova Drago in Zlatko z družinama, bratje, sestra ter sorodniki